OLIEPALMEN IN SURINAME

DOOR

TJ. PYTTERSEN.

Het resumé van het rapport (1920) der Studiecommissie van het Surinamestudiesyndicaat, voorkomende in het Februarinumnummer van De West-Indische Gids van dit jaar, bevat enkele mededeelingen over de in de kolonie voorkomende oliepalmen.

Toen ik in 1918 bezig was iets te verzamelen omtrent oliehoudende zaden van palmen en omtrent de oliepalm — *Elaeis Guineensis* — verschillende gegevens genoteerd had, welke vooral ontleend waren aan de belangwekkende publicatie's van E. Zimmermann, ging ik na of deze palm in Suriname voorkwam en of daarnaast of in de plaats daarvan andere olierijke palmvruchten werden aangetroffen.

De *Elaeis Guineensis* komt er verwilderd voor en voorloopig is nog niet te zeggen of deze palm in de kolonie toekomst heeft, temeer daar de m.i. meest geschikte grond daarvoor nog niet als proefveld heeft gediend.

Drooggelegde moerasstreken in Suriname zullen voor palmcultuur gunstige terreinen kunnen worden.

In groote uitgestrektheden komen in de binnenlanden enkele andere palmsoorten voor, de *Maximiliana Regia* of Maripa en de *Astrocaryum Segregatum* of Awarapalm, waarvan de eerste op vruchtbaren, de laatste op zandgrond groeit.

Daar Kappler, Stedman e. a. herhaaldelijk spreken over in groote uitgestrektheden voorkomende Maripapalmbossen in de binnenlanden, trachtte ik omtrent die palm meerdere gegevens te verzamelen en mocht die

toen niet vinden in het Koloniaal Instituut, noch in het Koloniaal Museum; alleen had het laatste enkele pitten en vetmonsters.

Een paar maanden geleden ontdekte ik een publicatie van een Engelschman daarover en kon het artikel in het Koloniaal Instituut ter inzage krijgen.

De Maripavvrucht, in Suriname kokoelitoe genaamd, wordt in Demerara kokerit genoemd en wordt door de boschnegers en indianen gebruikt om er bakolie uit te halen.

In „the Agricultural News” (a Fortnightly Review of the Imperial Department of agriculture for the West Indies. Barbados) Vol. 17. No. 426. pag. 263 komt een artikeltje voor getiteld: „Native oilpalms of British Guyana”, dat wederom een artikel van Mr. L. S. Hohenkerk, Forestry Officer in the Department of Lands and Mines of Br. G., aanhaalt, geschreven in het „Journal of the Board of Agriculture in Br. G. April 1918.

Schrijver vestigt daarin de aandacht op de in Br. G. veel voorkomende Maripapalm.

De vruchten zijn ongeveer $1\frac{1}{2}$ —2 inch lang en van $\frac{3}{4}$ —1 inch in diam. De vrucht bestaat uit zacht, week, oliehoudend vruchtvleesch en een zeer harde pit, welke 2 à 3 kernen bevat in samenstelling overeenkomende met die der afrikaansche oliepalmkernen.

Het vruchtvleesch bevat 17,1 % van een oranje-rood gekleurd zacht vet uiterlijk overeenkomende met dat van de afr. oliepalm, maar in werkelijkheid ervan afwijkend in chemische samenstelling.

Het rapport spreekt als zijn meening uit dat deze vruchtvleesch-olie bij voldoende aanbod een willige markt zou vinden.

De kernen bevatten 64,1 % van een volkomen hard roomkleurig vet dat naar kokosolie riekt en in chemische samenstelling overeenkomt met dat van de afrikaansche oliepalm en kokosnoot.

Aangenomen wordt dan ook dat deze kernen dezelfde prijs zullen halen als de afr. kernen, mogelijk zelf iets meer.

De na extractie overblijvende rest was lichtbruin gekleurd met een zachte niet onaangename smaak, eenigszins overeenkomend met die van het vleesch der kokosnoot, terwijl de voedingswaarde ongeveer gelijk is aan die der afr. oliepalmkoek en minder waard dan de kokospalmkoek.

De kwestie is verder of de vruchten in voldoende hoeveelheid zijn te verkrijgen en tegen een prijs waardoor zij op de europeesche markten met de oliepalmpitten kunnen concurreeren.

Een door den houtvester nauwkeurig gedaan onderzoek schatte het aantal maripaboomen dat voorkwam in het Canjeriverdistrict over een terreinoppervlak van 90 V. Mijl. op niet minder dan 511,785 vruchtdragende palmen, welke, aannemende dat een boom jaarlijks niet meer dan één vruchttros levert bij een gemiddeld gewicht van 50 l.b. een gewicht aan vrucht beteekent van 25.589.250 l.b. gevende ongeveer 1.108 ton olie.

Een voor-den-oorlog-prijs aannemende van palmolie ad £ 22,— per ton, zou deze olie een waarde vertegenwoordigen van £ 24.376.— per jaar.

In het Canjeriverdistrict komen per H.A. ongeveer 22 vruchtdragende Maripapalmen voor, tegen 125 tot 500 oliepalmen in de wildbosschen van Afrika.

Over die wild-bosschen schrijft E. Zimmerman o.m.:

Het oliepalmengebied in West- en Midden-Afrika is ongetwijfeld het meest belangrijke plantenvetgebied der wereld.

Indien wij aannemen dat in Midden-Afrika een miljoen H.A. eenigzins aaneengesloten en exploitable gebied aanwezig is, dan is dit reeds minstens een milliard mark waard.

Indien het slechts mogelijk was de helft van het oliepalmengebied van Midden-Afrika uit te nutten dan was dit reeds voldoende om van hier uit geheel Europa van plantenvet te voorzien.

In Belgisch Kongo alleen bedraagt het bevaarbare stroomgebied 16000 K. M., daarnaast zijn nog aanwezig vele duizenden K. M. kleinere stroompjes.

In de oerwouden staan op duizenden kilometers uitgestrektheid de oliepalmen bijzonder dicht.

Nemen wij nu aan dat over 3000 K.M. rivierlengte en 500 Meter aan weerszijden oliepalmen staan dan bedraagt dit terrein 300.000 H.A.

Echter is de rijkdom aan oliepalmen in het Midden Kongogebied veel grooter en reeds alleen aan Lever Bros is een gebied van over de 100.000 H.A. toebedeeld.

Het is daarom niet te veel gezegd indien men weet dat in Kameroen en het Kongogebied zulke enorme aaneengesloten complexen oliepalmen in het wild aanwezig zijn, dat vandaar jaarlijks gemakkelijk 500.000 ton palmpitten en 300.000 ton palmolie uitgevoerd kunnen worden.

Voor cultuur acht men 150 palmen per H.A. het meest rationeel.

De laatste jaren is men oorspronkelijk met in hoofdzaak Fransch-Belgisch kapitaal op Sumatra begonnen met de cultuur van oliepalmen.

De exploitatie heeft veel geleden door het niet kunnen aanvoeren der noodige machineriën, zoodat de tot heden verkregen productiecijfers een onjuist beeld geven.

Interessant is het eens voor Suriname vasttestellen welke waarde er daar jaarlijks aan olie verloren gaat in de streken waar deze palm in groote hoeveelheden voorkomt en dan tevens na te gaan of het hetzij over water hetzij per trein mogelijk is deze palmbosschen te bereiken en te exploiteeren.

Wat de Awarapalm betreft hierover vond ik alleen olieanalyses, maar geen andere cijfers.

Ook voor onze plantenvetindustrieelen lijkt mij het verzamelen van meerdere gegevens betreffende de mariapalm in Suriname van belang.